

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3202/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kádár Petra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását, és a Bicskei Járásbíróság 3.Pk.50.016/2020/6. számú végzésére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással. Kérte továbbá az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság az „Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján folytassa le a 26. § szerinti vizsgálatot is” a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 30. § (5) bekezdése második mondatát illetően.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a 2020. március 19. és április 12. közötti időszakban az anya nem tette lehetővé az apának a 2011-ben született közös gyermekükkel való, korábbi bírósági ítéletben meghatározott személyes kapcsolattartást. A kérdéses időszakban az apa és a gyermek csak telefonon és videóhívások útján kommunikálhattak. Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság által helyben hagyott végzésével elutasította az apa által benyújtott, az elmaradt tavaszi szüneti, húsvéti kapcsolattartás, valamint az elmaradt rendszeres kapcsolattartás végrehajtására, illetve pótlására irányuló kérelmet.
- [3] A bírósági döntések rámutattak, hogy önmagában a koronavírus járvány és az ezzel összefüggésben kihirdetett veszélyhelyzet nem ad alapot a kapcsolattartás megtagadására, azzal összefüggésben a kérelmező és a kérelmezett egyedi körülményeit is értékelni kell. A bíróságok a konkrét ügyben figyelembe vették például azt, hogy az apa foglalkozására tekintettel részt vesz a járvány elleni védekezésben és munkaköréből adódóan fokozottan ki van téve a fertőzésveszélynek, továbbá, hogy a kérelmezett saját háztartásában másik nyolchónapos gyermekét is neveli és az adott időszakban súlyos beteg, fokozottan veszélyeztetett korcsoportba tartozó szülőjéről is folyamatos érintkezést igénylően gondoskodott. Erre tekintettel megállapították, hogy nem pusztán a kérelmezett anyja „túlzott aggodalma” hiúsította meg a gyermek és az apa személyes találkozását, felróhatóság hiányában pedig nem volt helye a kapcsolattartás végrehajtása elrendelésének.
- [4] Az elmaradt kapcsolattartás pótlását érintően a bíróságok a következőképpen foglaltak állást. A húsvéti kapcsolattartás pótlásának elrendelésére a Gyer. 30. § (5) bekezdése második mondata alapján – amely szerint az ünnepekre eső elmaradt időszakos kapcsolattartás nem pótolható – nincs lehetőség. Szintén nincs lehetőség az elmaradt tavaszi szüneti kapcsolattartás pótlására, mert a tavaszi szünet időszaka eltelt. Ezzel szemben viszont a 2020. március 25. és április 9. között elmaradt rendszeres kapcsolattartást pótolni kell. Erre irányuló kérelmet azonban az apa csak akkor terjeszthet elő, ha a kapcsolattartás pótlására a legközelebbi megfelelő időpontban nem került sor. Mivel az apa 2020. április 13-án terjesztette elő a kérelmét, nem állapítható meg, hogy „a kérelem benyújtását megelőzően bekövetkezett-e olyan időpont, amikor [...] az elmaradt kapcsolattartás pótolhatóvá vált” (Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzés, Indokolás [15]).
- [5] Az indítványozó ezt követően benyújtott alkotmányjogi panaszát arra alapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése biztosítja a különélő szülőnek a gyermekével való kapcsolattartáshoz való jogát. A bíróság „törvénytörtő módon hozott a hatályos törvényi rendelkezésekkel szemben álló, *contra legem* döntést”, megsértve ezzel az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését. A felróhatóság kérdésében a bíróság által kifejtettek kirívóan okszerűtlenek, ami azt jelenti, hogy a bíróság nem tett eleget az „adekvát indoklás kötelezettsége teljesítésének”, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett kötelezettsége lett volna. A kérelmezett anyja

„aggodalma” tekintetében – az indítványozó szerint – csak az bír relevanciával, hogy kifejezetten tudomása volt arról, hogy az indítványozó nem kerül érintkezésbe senkivel, aki potenciálisan ki van téve a fertőzés veszélyének. Ha a kérelmező veszélyeztetettségét illetően a bíróságok nem rendelkeztek információval, kötelesek lettek volna bizonyítást lefolytatni.

- [6] A kapcsolattartás pótlásával összefüggésben az indítványozó megítélése szerint „jogszabály-ütközés áll fenn”: a Gyer.-nek az elmaradt ünnepi kapcsolattartás pótlását kizáró 30. § (5) bekezdés második mondata ellentétes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:182. § (2) bekezdésével, amely szerint minden, fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást pótolni kell. Mindez szintén sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését. Másrészt pedig az indítványozó a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy döntésére támaszkodva kifejti, hogy az időszakos kapcsolattartás pótlására igenis lett volna lehetőség.
- [7] A támadott bírósági döntés tehát ellentétes a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésével, valamint a 4:178. § (1) bekezdésével és a Gyer. 27. § (6) bekezdésével is. A hatályos törvényi szabályozással ellentétes döntés és az Alaptörvény R) cikkének figyelmen kívül hagyása az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelmét eredményezte [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés].
- [8] 2. Az eljárás során az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) szociális ügyekért felelős államtitkára *amicus curiae* beadványban megküldte az Alkotmánybíróságnak az üggyel kapcsolatos álláspontját.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzését 2021. január 8-án vette kézhez az indítványozó képviselője, a panaszt pedig 2021. január 19-én adták be az elsőfokú bíróságon. A másodfokú, jogerős döntés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt per kérelmezőjeként érintettnek minősül.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó csak Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állíthatja, az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése azonban az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező erejéről rendelkezik, de nem keletkeztet az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot {legutóbb például: 3395/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [19]}. E tekintetben érdemi vizsgálat lefolytatására nincs lehetőség a támadott döntéssel összefüggésben. Az indítványozó az Abtv. 28. § (1) bekezdése alkalmazását kérve indítványozta a Gyer. 30. § (5) bekezdése vizsgálatára hivatalból való áttérést, ugyanakkor „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Abtv. 28. §-ára való hivatkozás nem minősül önálló indítványi elemnek, így nem dönt külön e kérelem befogadása tárgyában” {3079/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [10]}. Megjegyzi azonban az Alkotmánybíróság, hogy Alaptörvényben biztosított jog sérelmére való hivatkozás, és ezzel összefüggésben a határozott kérelem hiányára tekintettel érdemi vizsgálatra egyébként sem lenne mód a Gyer.-t érintően.
- [12] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit egyebekben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó szerint a bíróság törvénysértő módon és az indokolási kötelezettség megsértésével utasította el a kérelmét); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a törvényszék végzésének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az alsóbb fokú bíróság végzésére is kiterjedő hatállyal.

- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat, 3214/2020. (VI. 19.) AB határozat és 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest – figyelemmel a kifejezetten veszélyhelyzeti kapcsolattartást érintő 3067/2021. (II. 24.) AB határozatra is – nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [16] A vizsgált ügyben eljáró bíróságok indokolásukban részletesen, az indítványozó minden felvetését megválaszolva bemutatták döntésük indokait. Fontos rámutatni, hogy érvelésük nem az absztrakt, általános járványveszélyen alapult, sőt kifejezetten hangsúlyozták, hogy „önmagában a veszélyhelyzetre való hivatkozással a kapcsolattartást nem lehet megtagadni” (Székesfehérvári Törvényszék 2.Pkf.386/2020/3. számú végzés, Indokolás [9]). Ez összhangban áll az Alkotmánybíróság 3067/2021. (II. 24.) AB határozatába foglalt azon megállapítással, miszerint az „általános járványveszély és az ezzel kapcsolatos elővigyázatosság önmagában nem elegendő indok a személyes találkozás korlátozására” (Indokolás [39]). Minden esetben az egyedi ügy sajátosságainak, az érintettek személyes körülményeinek a figyelembevételére és az adott esetben fennálló tényleges egészségügyi kockázatnak a mérlegelésére van szükség. A bíróságok ennek a követelménynek alapvetően eleget tettek, megjelölték azokat a konkrét ügyben fennálló körülményeket, amelyekre a szülő és a gyermek személyes találkozásának kockázatára nézve levont következtetéseiket alapították. A bizonyítékok és a megállapított tényállás felülvizsgálata, illetve az ezek alapján elvégzett mérlegelés felülbírlata az Alkotmánybíróságnak nem áll módjában, különben hagyományos jogorvoslati fórummá válna, amelyre a fentebb idézettek szerint nincs lehetősége. Ehhez hasonlóan a kapcsolattartás pótlásával összefüggésben sérelmezett jogszabály-értelmezés vizsgálatára sincs módja az Alkotmánybíróságnak.
- [17] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntést megalapozatlannak, okszerűtlennek és magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek, és ez nem ad alapot az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése sérelmének a megállapítására sem. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel.
- [18] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.

- [19] 3.3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt törvényi feltételnek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [20] A visszautasítást tartalmazó többségi döntést nem támogatom, véleményem szerint az indítvány befogadásának, és érdemi vizsgálat lefolytatásának lett volna helye.
- [21] Az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán úgy ítélte meg, hogy a gyermeknek a különélő szülővel a szülői felügyeletet gyakorló másik szülőnek a járványügyi helyzetből fakadó elővigyázatossága, óvatossága okán elmaradt személyes kapcsolattartása tekintetében a felróhatóság kapcsán nem merült fel a korábbi hasonló tárgyban született alkotmánybíróági döntésben [3067/2021. (II. 24.) AB határozat] vizsgáltakhoz képest újabb alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, ezért a támadott döntésben foglaltak érdemi vizsgálata az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata által kizárt törvényességi-szakjogi kérdésben való felülbírálatnak minősülne. Megítélésem szerint ugyanakkor ez a megállapítás az elmaradt kapcsolattartások pótolhatóságára tárgyában a támadott bírói döntésben tett megállapítások tekintetében már nem állja meg a helyét.
- [22] A támadott döntés indokolásában az eljáró bíróság úgy foglalt állást, hogy sem a húsvét vasárnapra, sem pedig a tavaszi szünetre eső elmaradt kapcsolattartások tekintetében – utóbbi vonatkozásában azért, mert az oktatási szünet időtartama már eltelt – nincsen lehetőség azok pótlására. Az ezen megállapításokkal összefüggésben a törvényszék által hivatkozott Gyer. 30. § (5) bekezdésének azonban – figyelembe véve azt is, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített jogok, valamint a XVI. cikkből fakadó szülői és gyermeki jogok, illetve a gyermek legjobb érdeke érvényesülésének biztosítása érdekében a Ptk. 4:182. §-a kógens szabályként rendelkezik arról, hogy az elmaradt kapcsolattartásokat pótolni kell – többféle értelmezése is elképzelhető.
- [23] A támadott bírói döntésben a fentiekben említett, a tavaszi szünetre eső kapcsolattartások pótolhatóságára vonatkozóan megjelenő egyik lehetséges értelmezéssel szembe állítható az az – egyébként a jelen ügyben az EMMI által az Alkotmánybíróság számára megküldött álláspontban is megjelenő – értelmezés, miszerint önmagában az a körülmény, hogy egy adott időszak (legyen az ünnepi időszak, oktatási szünet időtartama stb.) már eltelt, nem szolgálhat indokál az ezen időszakban bármely, nem a különélő szülőnek felróható okból elmaradt kapcsolattartás pótlásának kizárására.
- [24] Véleményem szerint az, hogy a két egymással ellentétes értelmezés okán a támadott döntésben foglaltak kapcsolatba hozhatóak-e az indítványozónak az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság által alkotmányos védelemben is részesített kapcsolattartáshoz való jogával; illetve, hogy ennek megállapíthatósága esetén melyik értelmezés áll összhangban az említett alapvető joggal és, hogy ezek alapján

az indítványozó által sérelmezett bírói döntés sérti-e azt, csak az indítvány befogadása és érdemi vizsgálata alapján lett volna megítélhető.

[25] Mindezekre tekintettel a visszautasítást tartalmazó döntést nem tudom támogatni.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/151/2021.

